

DEBRECZENI ELLENŐR.

Politikai, közgazdasági s társadalmi lap.

A BALKÖZÉPPÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen hetenkint ötször, u. m. hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Előfizetési feltételek:
 helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve.

Egész évre . . . 10 frt.
 Félévre . . . 5 frt.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Egy hónapra . . . 1 frt.

Előfizethető helyben a kiadóhivatásban, a debreczeni *Reszténygyórában*, a tanár Telegdi K. Lajos és ifj. Csáthy Károly könyvkereskedéseiben, vidéken a postahivataloknál.

Hirdetési díj:
 öt másolatot 5 krajczar. Nagyobb terjedelmű s több ízben megjelent hirdeményeknél leegyesített díj. Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr. Nyitányok költsége minden sora 20 kr. A hirdetések a szerkesztő irodában vételek fel. Az előfizetési s hirdetésdíj pénsek a kiadóhivatásban, a lap szellemi részébe tartozó közlemények a szerkesztési irodában. "Tisza"-bankház (Főpíacz 1584. szám. a. földszint jobbra) címenesednek.

A helyzetről.

— A válság ügyében a ma reggeli postával érkezett lapok sok mindenféle hírt hoztak, melyeket a ma még legjobb értesülési „P. N.” után a következőkben regisztrálunk.

Budapest, febr. 15.

Tisza Kálmán ma reggel Bécsbe utazott. Tisza, Bittó miniszterelnök által, ő Felsége nevében és megbízásából hivatalos fel. Bittó miniszterelnöknek arról szóló sürgönye, mely határozottan mondja, hogy Tisza „ő Felsége parancsára hivattatik fel”, szombat éjjel érkezett gr. Szapáry belügyminiszterhez, ki a meghívattatást tegnap reggel 9 órakor adta át Tiszának. — Tisza a meghívattatást némileg félreérté, mire Szapáry sürgönyözött Bittónak, a miniszterelnök rögtön felelt s Tisza kételyei eloszlatottak. — Erre Tisza pártjának több kitűnőségével értekezett, s ma reggel Bécsbe utazott. Hogy mi meghívattatásának célja s mi körül forognak a tárgyalások, azt alábbi bécsi levelünk mondja el, mely kitűnő forrásból ered.

Tisza meghívattatásáról Dék Ferenccz szombat éjjel, a miniszterek vasárnapon reggel értesültek, míg lapunk a hírt ugyanekkor tudatá az országgal. Ezek után átengedhetjük a szót bécsi tudósainknak:

Bécs, febr. 14. A válság megindult kibontakozása felé. Jobbra vagy balra dől-e, attól függ, minő eredménnyel fog járn az értekezlet. — mely Tiszával kezdetű.

Tisza ő felségéhez hivatott, hogy nyilatkozzék az iránt, minő alapon és általában lehetséges-e a fusio; ezután a második kérdés az lenne, minő uton lehetséges az államháztartás rendezése, s minő alakban lesz megalkotható az új kabinet?

A miniszterelnök Bécsbe érkezvén, Wenckheim báróval, ki pár órával utána szintén Bécsbe jött, ő Felségéhez mentek, ki által egy óráig tartó audientia fogadtattak. Bittó előadta a helyzetet s a kabinet lemondását benyújtván, mint már tudva van, arra kérte a királyt, hogy minden új kombinációból hagyja ki. A helyzet tüzetes megbeszélése után ő felsége kijelenté, hogy a kabinet lemondását egyelőre nem fogadja el s az iránt akkor határoz, ha meggyőződött arról, hogy az új pártalkulás tartós helyzetet idézhet-e elő, s a netalán utógondolatok nyomán nem támadhat-e újabb helyzet-változás?

A balközép vezérének a parlamentben tett loyális nyilatkozata semmi kétséget nem hagy őszintesége iránt, s ez nem is ad aggodalomra okot; de kérdés, hogy az eddig szemben álló két nagy párt közlekedése biztosíthat-e tartós és tömör egységet?

A mi a kabinet elnökségének kérdését illeti, jól értesültek azt állítják, hogy egy ideig szóban volt Wenckheim báró elnöksége, ki azonban e terv ellen határozottan tiltakozott.

Ő felsége a legimponálóbb parlamentarizmus érzülettel kezdte és folytatja az ügy tárgyalását. E napokban, mint halljuk, a pénzügyminiszter is Bécsbe érkezik. Bécsi körökben igen erős a ragaszkodás Ghyezhez, s úgy döntő körökben, mint a bécsi pénzügyban igen

örülnek, ha a pénzügyi tárca az ő kezében maradhatna egyfelől az államháztartás egyensúlyának helyreállítására, másfelől a bankkérdés, vámszövetség s más nagy fontosságú ügyek sikeres és biztos megoldása végett.

Bittó iránt ő felsége, mint halljuk, különösen a képviselőházban tartott beszéde után igen elismerőleg nyilatkozott s a jelen tárgyalások folyamán is nagy kitüntetésben részesíti; Bittó határozottan ragaszkodik lemondásához.

Az új kabinet megalkotásáról, a dolog természeté szerint, már rögtön szárnyalnak a kombinációk. A kabinet zöme, némelyek nem jogosulatlan feltévése szerint, a Dékpartból fogna állani. (?) míg a balközépből két tag fogna belépni. E hírek bár alaposak lehetnek, nézetünk szerint még nagyon koraiak.

Bécs, febr. 14. Ő felsége Bittó miniszterelnököt bizta meg azzal, hogy ő felsége megbízásából előleges tájékozást szerezzen, vajjon a jobboldali és balközépi pártok között, határozott program alapján, lehetséges-e a fusio, mely esetben a jelen kormány lemondása elfogadtatnék, s az új kormány az egyesült pártokból vétetnék. Ennek lehetőségét kell mindenképp constatálni. Bittó miniszterelnök teljesen ismeri a Dékpart körében uralgó nézeteket s így csak annak szüksége forgott fenn, hogy a balközép, illetőleg ennek vezére Tisza Kálmánnak nézetét constatáltsanak. E célból ő felsége engedélyt adott, hogy Tisza Kálmán, Bittó által, ő felsége megbízásából Bécsbe hivattassék, a mi meg is történt s Tiszát holnap délben várják ide.

Tisza ő felsége által fog fogadtatni s a korona elé terjesztetnek előleges tudomásvételre, helybenhagyásra a fültételek, illetőleg programponozatok, melyek alapján a pártok egyesülése, Bittó és Tisza Kálmán nézete szerint, remélhető. Kérdés természetesen, hogy e tekintetben létesülhet-e a megegyezés; — de épen ennek constatálására törekének a legközelebbi tárgyalások.

Tiszának a királyhoz való meghívattatása nem jelenti tehát azt, hogy Tiszának az új kormány alakítására való megbízattatása lenne czélba véve. Ez esemény jelentősége abból áll, hogy ő Felsége megakarja ismerni Tisza nézeteit mind a pártok egyesülése, mind a finansziális rendezés kérdése s egyéb kérdésekben, s az így adandó felelet szerint történi majd a legf. határozás Ha a felelet kielégítő leand, azon férjük, kit ő Felsége az új kormány alkításával megbiz, valóságintéleg már legközelebb Bécsbe hivattatik. Ha nem; — újabb, hosszadalmas tárgyalásokra kerül a sor.

Ez a világ mai állása. Bittó min. elnök szerdái szándékozik Bécsben maradni; azt hiszik, hogy addigra a Tisza Kálmánnal folytatott tárgyalások végét érnék.

Külföld.

+ **Francziország.** A febr. 12-iki szavazás váratlan eredményét előző számunkban jelöltük, érdekes lesz következményeit figyelmelem kíséretünk. Midőn a republikánus többség Duprat indítványára kimondta, hogy a szenatus tagjai az általános szavazatjog alapján választandók, elvetette az egész benyújtott javaslatot, miután mint tudjuk, abban kinevezett, s

mel kísérté. — Aggodalma, igaz, elég keserű, de — haj — még nincs gyalázzattal vegyülve mint . . . mint . . .

A mint Arden ur így figyelemmel kísérté az átelleni házat, észrevéve, hogy egy rendőr mint közeledik a látzólag önkívületben fekvő nőhöz s ezt kiméltelen módon távozásra szólította fel. Mabel cseléde Zsuzsa, hába kérte a rendőrt, hába esdekelt, a két nőnek távoznia kellett.

„De istenem, csak nem maradhatnak szabad ég alatt?” — mondá Arden miattal gyorsan öltözödni kezdett. „Talan azt sem tudják, hogy hol húzódnak meg az éjél.” Midőn szobáját elhagyta, annak kísérsőbe előt talált. Frigyes annyira nyugtalan volt, hogy nem tudott egy pillanatra is elaludni, s miután hallá, hogy atya valami zajt csinál szobájában azonnal elhagyta szobáját, hogy atyját felkeresse. A szegény fu azt hitte, hogy a két utóbbi nap rémisztés eseményei annyira kimerítették szegény atyját, hogy most lábában fekszik, vagy valakinek a segélyére van szüksége. Sőt még azt is gondolta, hogy illő lázas rohamban elhagyja a házat s majd cél-talanul fog az utcákon bolyongani.

„Hát még nem vagy az égnyan fiam,” kérdezé az apa, a mint meglátta.

„Nem atyám nem tudtam elaludni.” „En aludtam, de ez alvás oly szomorú volt, mint az elített éjszakája a kivégzetetés előtt. Alig egy negyed órája ébredtem fel.” „Csak nem akar ön most kimenni atyám?” „De igen. A szegény meggyilkoltak szegény özvegyét akarom elhozni.” „De atyám! . . .” Frigyes úgy nézett apjára, mintha annak elméje talán megzavarodott volna.

„Ot elhozni? és honnan atyám?” Frigyes hálszobájának ablaka a ház hátsó részére nyílt, így tehát ő nem láthatta Mabelt.

„Hát saját atyja elől, — felelé Arden ur. Saját háza elvan zárva a szegény, az elhagyott elől.” „De vajon hova van teszed-e ha idehozod?” mondá Fridrik elhűdedve ezen eszme felett.

„Ugyanezt tenném bármely hontalan földönfutóval fiam, s annyiál inkább teszem ezt ezen szegény, megcsalott, elarult teremtéssel. Ő szegény azon ember nejének tartotta magát, s most özvegynek tartja.” „Annak tartja?” Kérde Frigyes, „hát nem az lenne?” „Ah, Frigyes, te még nem tudsz mindent,

csak részben választott szenatustagokról van szó. Az orleanisták s általában a jobboldaliak táborában nagy az ijádelem megrettent az érdelemnyúl s még ugyanazon gyűlésen következő szót: „Onok, meglehet, az egyetlen alkalmat szalasztották el, hogy egy valóban szilárd, törvényes és mérsékelt köztársaságot alkossanak.” Chabaud-Latour belügyér kinyilatkozta, hogy a kormány s a konservatívok lehetnének tartják elfogadni az általános szavazatjog alapján választott szenatust. Beszéde végén a dolgok legújabb fordulatát a balközép vesélyes inspirációjának tartja, mely az országot méltán nyugtalanítja. Legújabb hírek szerint, azonban a balközép sorából a szenatura vonatkozólag — új javaslatok tettek.

Amerikai egyesült államok. Számos véres kimeneteli összeütközések, zavargások a republikanus pártot oly lépés tetelére kényszeríték, mely eddigelé példátlan az egyesült államok történetében. Nem kevesebbről van szó, mint Grant elnök dictatori hatalommal rendelő felruházatásáról. A republikanus szenatorok és képviselők mult szombat Washington tartott gyűlésében ugyanis az határozott, hogy a déli államokban a rendelések sikeres megalkotásához a congressus-hoz oly törvényjavaslat terjesztessék, mely az elnöknek hatalmat adjon a rend helyreállítására.

+ **Spanyolország.** A harctéri események pár nap óta csak jelentéktelen összetűzésekre szorítottak. Az Alfonso megveretetéséről száryalt hírek valóknak bizonyultak, eredmények Alfonso visszavonulása. Előbb Pampelunát látogatta meg, aztán haza tért Madridba. Az angol parlamentben a kormány interpellatitni fog az Alfonso elismertése ügyében, hangsúlyozva lesz abban a királypártiak megveretése, s tanácsola egyelőre az elismerés függőben tartása.

Az Ofenheim-féle bünper. Lapunkban már rég nem vázolunk ez érdekes bünper folyamatát, minek egyedül oka az volt, hogy a mostani politikai mozgalmak oly kiváló érdeklő anyagokat szolgáltatnak, hogy azok miatt képtelenek voltunk lapunk szűk tere folytán, némely rovatainkat egy időre ki-zárni.

Most azonban az eljettét fonalt felvezszük s ismét figyelemmel fogjuk kísérni a per mozzanatait, és erre annyiál inkább fel vagyunk hivat, mert már a mai napon megkezdettek a vád- és védebeszédet.

Oszezőjük tehát a megszakadt fonalat és pedig azon rövid tájékoztatás mellett, hogy mióta a per folyamát nem vázoljuk, — azolta folyton tartatták a kihallgatások s okirafelolvasások, melyek részben a vádolt mellett, részben ellene bizonyítottak.

Az e hó 12-én tartott tárgyalás alkalmával Helkway szakértő a vaspálya traszirozására néve kedvezőtlenül vallott.

Ezután az államügyés kijelenté, hogy a közlekedési eszközök bevéltására néve és a Richter féle kölcsönre vonatkozó vádpontokat visszavonja; a többi vádpontokat pedig a vég-tárgyalás eredményei szerint lényegtelenül módosítja.

A kereskedelmi ifjuság önképző-egyletének felolvasása Debreczenben.
 Kivonat
 a gépek befolyása a mesterségek, ipar- és kereskedelemre.
 (Tartotta január 29-én P e k á r I m r e.)
 (Folytatás.)

Tekintetbe véve, hogy csak 4 lakosa közt egy országnak van egy munkágyes férfi, gyermekek, nőket betegeseket leszámítva Angliának gőzgépei által teljesített munkájára így 300 millió meghaladó lakossággal bíró földrészt vagy országra lenne szüksége!

Elértük azon pontot, a midőn a gépek alapján fejlődő gyáripar helyhez nem kötött hajtó erővel rendelkezett, lássuk mily befolyást gyakorolt mind a hajtó erőt, mind a hasznos munkát szolgáltató gép.

Az ipar alapján a tüzelő anyagon kezdve, a gépek segédével s szivattyuk a szénbányák aknáit vízmentesen, a szélfejítő gépek kellő mennyiségű jó levegővel ellátva képesek tartani, úgy hogy míg másfél század előtt igen csekély szén termeltetett, ma már Európa 3450 millió mázsát, a többi világrész pedig 556 millió mázsát, összesen 4006 millió mázsát termel.

Hol vennők a szükséges erőt ezen mennyiség emelésére, ha azt a gőzgép nem szolgáltatná, hol számtalan esetben a bányá művelhetőségének lehetőségét, ha nagyszerű szivattyú és szélhajtó gépezetekkel nem bírnánk.

Még csak 1783-ban lett a szén tásra a vas, és különösen a kovácsolt vas helyes gyári pnduru előállításá feltalálva Cort által, ki az első kavarró kemenczét készíté és már is az ugyanattól feltalált vashengerelés, később a gőzkalapács segédével a vas-ípar oda fejtett, hogy a föld évi vastermelése 230 millió mázsát teszen, a mely Angliában magában összesen 450,000 lőerővel bíró gőzgépeket foglalkoztat, a mely magában egy Angliának népességét meghaladó 37 milliónyi népességű állam, munkaképes férfinaik izomerejét venne igénybe.

Tekintve az alkalmazott gépek munkaképességét, ha csak a hengerelő gépet vesszük számügyre, azt találjuk, hogy a vashenger egy percz alatt 500 láb hosszú utat ír le, és a melyet emberi kézzel ugyanazon idő alatt lehetetlen létre hozni, eltekintve a kalapács tökéletlen munkájától.

Ugyancsak a hengerelő gépek teszik lehetővé a vaslemez oly minőség, oly mennyiség és árban előállítását a mint ezt ismerjük.

De magok a munkásgépek előállításánál, a melyek főleg vasból készítenek ismét gépekkel találkoznunk, a melyek az emberi munkát mintegy minimumra csökkentették.

Az óriási gőzkalapács, mely egy embernek engedelmeskedve, épen úgy képes ezer és több ember izomerejét egy pontra sújtani, mint egy diót a bél megsejtése nélkül megtörni, az eszterga, a vas-gyula, a metsző alakító fűrő-gépek, az ember kezéből mintegy kivették a szerszámot és egy embernek engedelmessé váltak a nem érhető mennyiségű, minőségű munkát végeznek el nem képzelt gyorsasággal csökkentett árban.

Az óriási gőzkalapács, mely egy embernek engedelmessé váltak a nem érhető mennyiségű, minőségű munkát végeznek el nem képzelt gyorsasággal csökkentett árban.

tökéletesített emelő-gépek hihetetlen eredménnyel dolgoznak, míg a 17500 mázsa nehézs Sándor-oszlop felállítására Szentpétervártól 681 munkás és 1950 katoná, összesen 2631 ember izomerejét igényelté 62 emelő-gépen és 186 csigasoron; addig Stephenson angol mérnök által épített menai híd vasozlva helyreállítására, melynek sulya 38,280 mázsa, tehát kétszerese volt a fennebbinek három hidraulikus sajtó és egy gőzgép volt szükséges.

De alig feltűnőbb a gépek befolyása valahol mint a fonás és szövésnél, Hargreaves és Arkwright találmánya a fonó gép, 50 év felőlyása alatt, mesés fejlődést teremtett.

Magában Angliában 50 évvel ezelőtt a gyapotipar 2 millió forintra rugott, ma meghaladja a 2 milliárd forintot.

(Folyt. köv.)

A debreczeni I-ső „ipartársulati bank” forgalmi kimutatása 1874-ik évről.

Tartozik.	Követel.
Ideiglenes tőke	60,000.—
Lehtar	859 65
Házber	885.—
Biztonsági alap tőke	177.10
Könyvetét	105,184.74
Előleg kamat	1789.38
Előleg kamat	1296.—
Adó kamat	102.80
Magyar h. h. és bizt. intézet	9697.—
Vissziszámolt kamat	803.75
Szevedő előleg	652.—
Előleg kamat	18.30
Váltó	477,581.49
Váltók utáni kamat	46.69
1873. osztalék	939.—
Tartalék tőke	719.38
Kötvény kölcsön	14,274.62
Előleg kamat	21.—
	831.14.

— de jer velem, talán szükségem lesz segélyedre.”

Arden Frigyes nem tudta elgondolni, hogy atyja szavai mit jelentsenek, mert nem volt senki oly vakmerő, hogy félbe mondotta volna azt, a mi felől már az egész szomszédságban suttagtak, hogy az ő imádott anyja nem neje atyjának, és hogy ő és testvérei házasságon kívül vállyt kötöttek.

Néhány pillanattal mulva Holly-Lodge előtt állanak. Mabel még nem mozdult el onnan, s a rendőrszolgá meg mindig a mérges Zsuzsánával vitakozott.

„Minden hába,” — édes leányom mondá a rendőr, a mint a lelkeszt és fiát közeledni látta. Parancsim határozottak, s nekem engedelmesséden kell. Ma nem bocsáthatom be önöket a hába. Holnapig húzzák meg magokat valshol, holnapután elmehet a rendőrfelügyelőhöz, s beszélhet vele maga.

„Bocsánat kérek lelkész ur. — nem vettem önt észre,” — mondá a rendőr Arden urhoz fordulva.

„Hát mi baj van itt?” — kérde a lelkesz.

„Nem akar bennünket saját házunkba beereszteni,” — mondá Zsuzsánna szenvedélyesen.

„Sajnálom uram, de szigorú utasításaim vannak, felelé tiszteletjesen a rendőr. Valamivel többre találtak e házban mint remélhették. Nem a gyilkosság az egyedüli ténny, mi itt elkövetett. Sajnálom a szegény asszonyt, de nem segíthetek rajta.

„Természetes hogy nem, önök igaza van, uram!”

Zsuzsánna, ki némi vigaszt remélt, midőn Arden urat jönni látta, könyzáróban tört ki, a mint a rendőr szavait így megerősítve hallotta.

„Mit tegyek, zokogá. Elvittem a Torrington-utczába, hol azelőtt lakott, mielőtt férjhez ment, de rokoniak becsapták az ajtót önk előtt, s azt kérdezték, hogy miképen merek egy gyilkosnót vezetni hozzájuk, — igen azt mondták, és akkor szegényke ide kívánczkott, bár én örmestebb mennek bármely oroszlan barlangba, mint ezen hába, melybe meg nem eresztenek be. Már a pénzem is elfogyott, s ez a szegény asszony itt a karjaim között hal meg. Aggodalom és bánat már anélkül is majd megölt.

(Folyt. köv.)

Különbözők
 Folyó költség 144,570.66
 Nyomatvány 584.20
 Tisztai és szolgáló fizetés 790.84
 Pénztár 3210.13
 383,082.99 382,575.84
 1.146.567.34 1.146.567.34

Debreczeni első ipartársulati-bank igazgatósága:
 H o l l ó s s y Lajos, igazgató.

Komámuramék az ország dolgaról.
 (Vége.)

¶ Volt még egy nagy, még tán nagyobb baja Tiszának, mert itt már egy nagy erőssereggel gyűlt meg a dolga.

Hát azzal hogy bírközök meg? — mert azzal a nehány emberrel, meg piszkolódo újsággal tán csak megbir?

Azzal az erős párttal már jóformán meg is bírközött, de hát hallgassa csak komám, hadd mondjam tovább.

Ugy hallgatok kedves komám uram, hogy meg a pipám is elaludt bele.

Hát a ki abba a szép piros székbe egyszer bele ül, úgy megszokja, hogy — nem igen szeret belőle felállani, mert ám ezek az urak kormányozzák az országot, tudja kend? — ezeknek osztán sok retyerutájva van az egész országban, ennek egy része ott ül az országházban is, ezek hát a kormányznak az emberek lévén, mert hiszen attól kapták a hivatalt, — ha a piros székben azt mondják hogy fe k e t e, — ezek is rámondják hogy fe k e t e. Ezek a kormányurak egyszer osztán összeszegtak bugták, s azt találták ki, hogy azok a követelek, a kik a közösgyvet piszkálják, azok a még meglévő törvény ellen vannak, és így bármilyen világ lesz, nem juthatnak a kormányrujára. Érti kend komám?

Hogy a gutába ne érteném, hát hiszen míg a törvény marad, nem is lehet az ellen tenni, míg csak jószerivel meg nem változtatják.

No ha érti komám, hát tovább mondom, de vigyázzom kell, hogy bolondot ne mondjak. Eddig oly világosan mondta komámuram a dolgot, hogy a gyermek is megérténe.

Azok a sugóbúgó urak nem látták ám elégnek a mit az inémt már elmondtam, hanem a honvédséget is a közösgyvet közé kavartották, meg azt is, ha Magyarország magyar pénztárt akarja felállítani, — érti kend?

Hogvne érteném, háthogy az országunknak külön legyen országkasszájja.

Ugy, ugy; ezt híjják urias nyelven hallja kend — a magyar banknak? Régen gondolkodtak már ezen a Tiszaparton levő urak, hogy mint lehetne itt a nyulat kiugratni a bokorból? — Végre osztán, épen most szerdán lesz két hete, mikor az ország jövő esztendei jövedelméről meg költségeről volt a szó, felállott a mi követünk Tisza Kálmán; két óráig mindig folyvást beszélt, s azt mondta, hogy mivel az ország pénztára ürülő félben van; — mert, hogy szavamot el ne felejtsem, mikor az öreg Giczi az ország kasszáját általvete, öt hétre valót is alá talált a vasláda fenekén, úgy hogy kölcsön kellett kérni valami gazdag nemettől; — hát mondom, hogy megint bajba ne fojjon az ország, — ő és párta hajlandó a közösgyvet dolgát most nem firtatni, hanem ajánlja, hogy az országgyűlés mindegyik tagja ne nézze most azt, hogy mék párthoz tartozik, hanem közös erővel mentse ki az országot a pénzzavarból.

Ejnye be okosan mondta.

Azt mondta osztán tovább, hogy a magyar bankot mint az ország sajátját fel lehet állítani, mihent akarjuk, mihent erünk van hozzá, — mert ehaz senkinek sincs vissza beleszóval; de meg a honvédek ügyén is lehet javítani a német sógor nélkül is apródonként, mert ez egyik sem közös ügy.

Be jól volt mondva.

Ó hát, mint már mondtam, a közösgyvetket most nyugodni hagyja, — majd rá kerül azokra is a sor a maga idejében; — hanem azon dolgozzunk, hogy ne költsünk többet mint a jövedelmünk; aztán meg legyen magyar bankunk minélhamarabb, honnan a megszorult szegény ember is kölcsönpénzt kaphasson kevés inter mellett.

„Mit tegyek, zokogá. Elvittem a Torrington-utczába, hol azelőtt lakott, mielőtt férjhez ment, de rokoniak becsapták az ajtót önk előtt, s azt kérdezték, hogy miképen merek egy gyilkosnót vezetni hozzájuk, — igen azt mondták, és akkor szegényke ide kívánczkott, bár én örmestebb mennek bármely oroszlan barlangba, mint ezen hába, melybe meg nem eresztenek be. Már a pénzem is elfogyott, s ez a szegény asszony itt a karjaim között hal meg. Aggodalom és bánat már anélkül is majd megölt.

(Folyt. köv.)

